

Justitsministeriet

Østergade 1, 1. sal
1100 København K
Mandag - fredag kl. 10-14

Tlf.: 33 15 30 70
Mail og hjemmeside:
post@retssikkerheds-fonden.dk
www.retssikkerheds-fonden.dk

Dato: 8.02.2010
Navn: ls
Side 1 af 7

Høringssvar fra Retssikkerhedsfonden vedr. lovforslag af 11. januar 2010 vedrørende nedsættelse af den kriminelle lavalder og øvre grænse for unge gerningsmænd.

Retssikkerhedsfonden har bemærket sig, at forslaget skal ses i sammenhæng med de samtidig fremsatte lovforslag på indenrigs- og socialministerens område, samt at der allerede i indledningen henvises til Ungdomskommissionens betænkning, nr. 1508/2009.

Nedsættelse af den kriminelle lavalder fra 15 til 14 år

2.1.1 I lovforslaget hedder det:

Bestemmelsen om kriminel lavalder bygger på det grundlæggende synspunkt, at der kun bør kunne pålægges børn og unge strafansvar fra den alder, hvor de i almindelighed kan antages at have opnået den fornødne modenhed til, at det er forsvarligt at anvende strafferetlige sanktioner.

Til trods for dette klare udgangspunkt, indeholder bemærkningerne intet om, hvorledes dette grundlæggende synspunkt forholder sig til en grænse på henholdsvis 15 og 14 år. Intet om, at man i 80 år fejlagtigt har troet, at grænsen lå ved 15, mens børn i virkeligheden er modne som 14årige. Intet om, at nyere undersøgelser viser, at børn i 2010 modnes tidligere, end de gjorde i trediverne, hvor børn forlod skolen og kom ud at tjene som 14-årige. Man må derfor spørge, hvorledes Regeringen stiller sig til dette synspunkt, som den selv kalder grundlæggende. Mener man, at det bør forlades, og børn i dag skal pålægges strafansvar uanset, at de ikke har den fornødne modenhed, eller mener man, at børn i 2010 er mere modne end tidligere?

Fondens bestyrelse:
Prof.dr.jur. (formand), Ole Espersen ●
Prof.lic.jur., Vagn Greve ●
Advokat (H), Christian Harlang ●
Fhv. landsdommer Holger Kallehauge ●
Cand.mag., lic.jur., Preben Wilhjelm ●

Medlemmer af Forum for retssikkerhed:
Prof.lic.jur., Lennart Lynge Andersen ●
Tidl. direktør for Folketinget,
Ole Stig Andersen ●
Advokat (H), Jørgen Ballhausen ●
Prof. dr.jur., Flemming Balvig ●
Landsdommer,
Hans Henrik Brydensholt ●
Lektor ph.d., Thomas Elholm ●
Advokat (H), Bjørn Elmquist ●
Fængselsinspektør,
Hans Jørgen Engbo ●
Prof.dr.jur. (formand), Ole Espersen ●
Seniorrådgiver, Jørgen Estrup ●
Prof.lic.jur., Vagn Greve ●
Prof.dr.jur., Jens Vedsted Hansen ●
Advokat (H), Christian Harlang ●
Prof.dr.phil., Hans Hertel ●
Biskop, Kjeld Holm ●
Prof.dr.med., Niels Hoiby ●
Advokat (H), Thorkild Høyer ●
Dr.med., Torben Ishøy ●
Prof., Claus Haagen Jensen ●
Fhv. landsdommer,
Holger Kallehauge ●
Fhv. højesteretsdommer Hans Kardel ●
Prof., Ole Krarup ●
Fhv. byretspræsident, Claus Larsen ●
Advokat (H), Helle Lokdam ●
Prof.dr.phil., Anker Brink Lund ●
Prof., Brian Patrick McGuire ●
Prof.dr.jur., Peter Pagh ●
Cand.jur., Ulrich Horst Petersen ●
Fhv. højesteretspræsident,
Niels Pontoppidan ●
Seniorkonsulent cand.jur.,
Lars Adam Rehof ●
Speciallæge, Bente Rich ●
Juridisk rådgiver cand.jur.,
Therese Rytter ●
Lektor ph.d., Jens Elo Rytter ●
Statsautoriseret revisor,
Lars Skovgaard-Sørensen ●
Journalist, cand.jur., Poul Smidt ●
Prof.dr.jur., Eva Smith ●
Advokat, Sune Skadegaard Thorsen ●
Advokat, Tyge Trier ●
Prof., Per Ole Tråskmann ●
Advokat, Fritz Videbech ●
Cand.mag., lic.jur., Preben Wilhjelm ●
Specialkonsulent,
Mandana Zarrehparvar ●

Fondens formål:

Retssikkerhedsfonden er almennyttig. Dens formål er at fremme viden om samt forståelse og respekt for retsstatsprincippernes betydning for den demokratiske stat. Dette skal ske blandt andet ved at støtte og inspirere til forskning og formidling, afholdelse af seminarer m.v.

Der er i fondens regi etableret et "Forum for retssikkerhed", hvori der udveksles erfaringer vedrørende udviklinger inden for aktuelle retssikkerhedsområder.

Der søges tilrettelagt en indsats på forskellige områder blandt andet ved udarbejdelse af beskrivelser af udviklingen og diskussioner om dens mulige implikationer for væsentlige retssikkerhedsspørgsmål. Såvel Forum for retssikkerhed som Retssikkerhedsfonden kan tage aktuelle emner op med politikere og myndigheder.

■ Forum for retssikkerhed

2.2.1 I lovforslaget nævnes, at FN's Børnekomité opfordrer landene til at fastsætte den kriminelle lavalder på et højere niveau end 12 år, f.eks. 14 eller 16.

Det er en imidlertid en opfordring til lande med en lavere kriminel lavalder til at hæve den – ikke et carte blanche til at sænke den kriminelle lavalder. Dertil kommer, at lovforslaget ikke har til hensigt at ændre andre lovbestemmelser, der fastsætter en aldersgrænse på 15 år, hvilket børnekomitéen også lægger vægt på.

I Bet. 1508/2009, s. 665 bemærker Ungdomskommissionen:

Nedsættes den kriminelle lavalder til 14 år, vil dette efter alt at dømme også medføre international kritik, herunder fordi man i Danmark ikke på andre områder skelner mellem 13- og 14-åriges retsstilling.... Herudover vil man med en nedsættelse få en lavere kriminel lavalder end de øvrige nordiske lande. I den forbindelse kan henvises til, at Norge i 1990 har hævet den kriminelle lavalder til det samme niveau som de øvrige nordiske lande.

Retssikkerhedsfonden kan tilslutte sig kommissionens bemærkninger.

2.2.2. I lovforslaget nævnes, at et flertal i Ungdomskommissionen fraråder at sænke den kriminelle lavalder. Denne bemærkning kan give det indtryk, at et mindretal i kommissionen tilrådede at sænke den kriminelle lavalder. Dette er imidlertid ikke tilfældet. De tre ministerierepræsentanter fandt, at spørgsmålet var politisk, hvorfor de ikke kunne udtrykke en holdning. Dertil kom Kommunernes Landsforenings repræsentant, der her som på andre områder ikke udtrykte en holdning i spørgsmål, der ikke direkte vedrørte kommunerne. Følgelig frarådede samtlige de kommissionsmedlemmer, der tilkendegav en holdning, at sænke den kriminelle lavalder. Det bemærkes i den forbindelse, at der i ungdomskommissionen var repræsentanter for såvel domstole som politi og anklagemyndighed ligesom kommissionens formand er politidirektør.

2.2.3. Her finder man begrundelsen for regeringens forslag om nedsættelse af den kriminelle lavalder. Det hedder:

Regeringen lægger således vægt på, at unges kriminalitet bør mødes med konsekvens og fasthed, og dette sker efter regeringens opfattelse bedst indenfor det strafferetlige system.

Østergade 1, 1. sal
1100 København K
Mandag - fredag kl. 10-14

Tlf.: 33 15 30 70
Mail og hjemmeside:
post@retssikkerheds-fonden.dk
www.retssikkerheds-fonden.dk

Dato: 8.02.2010
Navn: ls
Side 2 af 7

Fondens bestyrelse:

- Prof.dr.jur. (formand), Ole Espersen ●
- Prof.lic.jur., Vagn Greve ●
- Advokat (H), Christian Harlang ●
- Fhv. landsdommer Holger Kallehauge ●
- Cand.mag., lic.jur., Preben Wilhjelmsen ●

Medlemmer af Forum for retssikkerhed:

- Prof.lic.jur., Lennart Lynge Andersen ●
- Tidl. direktør for Folketinget, Ole Stig Andersen ●
- Advokat (H), Jørgen Ballhausen ●
- Prof. dr.jur., Flemming Balvig ●
- Landsdommer, Hans Henrik Brydensholt ●
- Lektor ph.d., Thomas Elholm ●
- Advokat (H), Bjørn Elmquist ●
- Fængselsinspektør, Hans Jørgen Engbo ●
- Prof.dr.jur. (formand), Ole Espersen ●
- Seniorrådgiver, Jørgen Estrup ●
- Prof.lic.jur., Vagn Greve ●
- Prof.dr.jur., Jens Vedsted Hansen ●
- Advokat (H), Christian Harlang ●
- Prof.dr.phil., Hans Hertel ●
- Biskop, Kjeld Holm ●
- Prof.dr.med., Niels Hoiby ●
- Advokat (H), Thorkild Høyer ●
- Dr.med., Torben Ishøj ●
- Prof., Claus Haagen Jensen ●
- Fhv. landsdommer, Holger Kallehauge ●
- Fhv. højesteretsdommer Hans Kardel ●
- Prof., Ole Krarup ●
- Fhv. byretspræsident, Claus Larsen ●
- Advokat (H), Helle Lokdam ●
- Prof.dr.phil., Anker Brink Lund ●
- Prof., Brian Patrick McGuire ●
- Prof.dr.jur., Peter Pagh ●
- Cand.jur., Ulrich Horst Petersen ●
- Fhv. højesteretspræsident, Niels Pontoppidan ●
- Seniorkonsulent cand.jur., Lars Adam Rehof ●
- Speciallæge, Bente Rich ●
- Juridisk rådgiver cand.jur., Therese Rytter ●
- Lektor ph.d., Jens Elo Rytter ●
- Statsautoriseret revisor, Lars Skovgaard-Sørensen ●
- Journalist, cand.jur., Poul Smidt ●
- Prof.dr.jur., Eva Smith ●
- Advokat, Sune Skadegaard Thorsen ●
- Advokat, Tyge Trier ●
- Prof., Per Ole Tråskmann ●
- Advokat, Fritz Videbech ●
- Cand.mag., lic.jur., Preben Wilhjelmsen ●
- Specialkonsulent, Mandana Zarehparvar ●

Fondens formål:

Retssikkerhedsfonden er almenyttig. Dens formål er at fremme viden om samt forståelse og respekt for retsstatsprincippernes betydning for den demokratiske stat. Dette skal ske blandt andet ved at støtte og inspirere til forskning og formidling, afholdelse af seminarer m.v.

Der er i fondens regi etableret et "Forum for retssikkerhed", hvori der udveksles erfaringer vedrørende udviklinger inden for aktuelle retssikkerhedsområder.

Der søges tilrettelagt en indsats på forskellige områder blandt andet ved udarbejdelse af beskrivelser af udviklingen og diskussioner om dens mulige implikationer for væsentlige retssikkerhedsspørgsmål. Såvel Forum for retssikkerhed som Retssikkerhedsfonden kan tage aktuelle emner op med politikere og myndigheder.

■ Forum for retssikkerhed

I næste afsnit hedder det:

Hensynet til konsekvens og fasthed i reaktion og opfølgning i forhold til de 12- og 13-årige, der begår kriminalitet, vil i meget vidt omfang blive tilgodeset gennem de ændringer af det sociale systems behandling af unge kriminelle, som regeringen har taget initiativ til.

Det synes således alligevel ikke at være hensynet til konsekvens og fasthed, der bærer lovforslaget, idet dette hensyn også kan varetages gennem de samtidigt foreslåede ændringer i love indenfor det sociale område.

Dette understøttes yderligere af det følgende afsnit, hvoraf fremgår, at tanken i mange tilfælde er at afgøre sagen uden dom eller en betinget dom med vilkår svarende til de pålæg, som kan gives af kommunerne efter den sociale lovgivning. Reaktionen over for barnet vil således blive den samme, som hvis den kriminelle lavalder ikke var sænket - forskellen bliver efter lovforslaget alene, at den 14-årige vil kunne se en klar og direkte konsekvens af den strafbare handling.

Netop dette har Ungdomskommissionen beskæftiget sig med (s. 686-687).

”Man har noteret sig, at der i lande, der har en lavere kriminel lavalder end Danmark, anvendes andre sanktioner end traditionel straf overfor denne aldersgruppe. Der er tale om sanktioner, der i vidt omfang svarer til de reaktionsmuligheder, der allerede forefindes i det sociale system i Danmark, hvorfor spørgsmålet i virkeligheden er, om disse tiltag bør administreres af de sociale myndigheder eller af domstolene. Vælger man at nedsætte den kriminelle lavalder vil der således primært være tale om en tidligere ”retliggørelse” af barnets problemer, hvilket i henhold til undersøgelser i sig selv kan medføre en negativ kriminalpræventiv effekt, uden at der herved ses at kunne opnås tilsvarende fordele i forhold til et system baseret på ikke-strafferetlig reaktionsmuligheder. Man risikerer således, at barnet tidligere ”stempler” som kriminelt, og der er en betydelig risiko for, at barnet til skade for behandlingsmulighederne ikke ønsker at medvirke til opklaringen af det kriminelle forhold. Dertil kommer, at de sociale myndigheder har langt større muligheder for at inddrage alle relevante aktører (herunder barnets forældre) i en vurdering af, hvilke tiltag, der vil være mest effektive i det konkrete tilfælde, mens denne rolle er fremmed for domstolene.”

Konklusion. Eftersom hensynet til ”fasthed og konsekvens” ifølge lovforslaget lige såvel kan udøves af de sociale myndigheder, som tanken er

Østergade 1, 1. sal
1100 København K
Mandag - fredag kl. 10-14

Tlf.: 33 15 30 70
Mail og hjemmeside:
post@retssikkerheds-fonden.dk
www.retssikkerheds-fonden.dk

Dato: 8.02.2010
Navn: ls
Side 3 af 7

Fondens bestyrelse:

Prof.dr.jur. (formand), Ole Espersen ●
Prof.lic.jur., Vagn Greve ●
Advokat (H), Christian Harlang ●
Fhv. landsdommer Holger Kallehauge ●
Cand.mag., lic.jur., Preben Wilhjelmsen ●

Medlemmer af Forum for retssikkerhed:

Prof.lic.jur., Lennart Lyngby Andersen ●
Tidl. direktør for Folketinget,
Ole Stig Andersen ●
Advokat (H), Jørgen Ballhausen ●
Prof. dr.jur., Flemming Balvig ●
Landsdommer,
Hans Henrik Brydensholt ●
Lektor ph.d., Thomas Elholm ●
Advokat (H), Bjørn Elmquist ●
Fængselsinspektør,
Hans Jørgen Engbo ●
Prof.dr.jur. (formand), Ole Espersen ●
Seniorrådgiver, Jørgen Estrup ●
Prof.lic.jur., Vagn Greve ●
Prof.dr.jur., Jens Vedsted Hansen ●
Advokat (H), Christian Harlang ●
Prof.dr.phil., Hans Hertel ●
Biskop, Kjeld Holm ●
Prof.dr.med., Niels Hoiby ●
Advokat (H), Thorkild Høyer ●
Dr.med., Torben Ishøj ●
Prof., Claus Haagen Jensen ●
Fhv. landsdommer,
Holger Kallehauge ●
Fhv. højesteretsdommer Hans Kardel ●
Prof., Ole Krarup ●
Fhv. byretspræsident, Claus Larsen ●
Advokat (H), Helle Lokdam ●
Prof.dr.phil., Anker Brink Lund ●
Prof., Brian Patrick McGuire ●
Prof.dr.jur., Peter Pagh ●
Cand.jur., Ulrich Horst Petersen ●
Fhv. højesteretspræsident,
Niels Pontoppidan ●
Seniorkonsulent cand.jur.,
Lars Adam Rehof ●
Speciallæge, Bente Rich ●
Juridisk rådgiver cand.jur.,
Therese Rytter ●
Lektor ph.d., Jens Elo Rytter ●
Statsautoriseret revisor,
Lars Skovgaard-Sørensen ●
Journalist, cand.jur., Poul Smidt ●
Prof.dr.jur., Eva Smith ●
Advokat, Sune Skadegaard Thorsen ●
Advokat, Tyge Trier ●
Prof., Per Ole Tråskmann ●
Advokat, Fritz Videbech ●
Cand.mag., lic.jur., Preben Wilhjelmsen ●
Specialkonsulent,
Mandana Zarehparvar ●

Fondens formål:

Retssikkerhedsfonden er almenyttig. Dens formål er at fremme viden om samt forståelse og respekt for retsstatsprincippernes betydning for den demokratiske stat. Dette skal ske blandt andet ved at støtte og inspirere til forskning og formidling, afholdelse af seminarer m.v.

Der er i fondens regi etableret et "Forum for retssikkerhed", hvori der udveksles erfaringer vedrørende udviklinger inden for aktuelle retssikkerhedsområder.

Der søges tilrettelagt en indsats på forskellige områder blandt andet ved udarbejdelse af beskrivelser af udviklingen og diskussioner om dens mulige implikationer for væsentlige retssikkerhedsspørgsmål. Såvel Forum for retssikkerhed som Retssikkerhedsfonden kan tage aktuelle emner op med politikere og myndigheder.

■ Forum for retssikkerhed

i forhold til de 12-13årige, tilbagestår kun et argument for sænkelsen ”en klar og direkte konsekvens af den strafbare handling”

Dette formål skal vejes op imod risikoen for, at sænkelsen vil føre til øget kriminalitet. Her påpeger kommissionen:

- tidlig ”stempling” som kriminel
- risiko for skade for behandlingsmulighederne fordi barnet ikke ønsker at medvirke til opklaring af det strafbare forhold
- risiko for vanskeligheder med at finde det rette tiltag, fordi alle aktører ikke kan inddrages
- hertil kan føjes: en plettet straffeattest, der betyder at barnet ikke engang kan blive flaskedreng i Netto.

Dertil kommer spørgsmålet om barnets modenhed. I Australien, hvor den kriminelle lavalder er 10 år, undersøges børn mellem 10-14, der er sigtet for kriminalitet, med henblik på at vurdere deres modenhed, herunder evnen til at skelne mellem rigtigt og forkert. Et lignende princip anvendte man i Danmark i forhold til 10-14 årige, indtil straffeloven af 1930 trådte i kraft og fastsatte den kriminelle lavalder til 15 år. I en undersøgelse i Australien fra 2003, der sammenligner de forskellige værktøjer, psykologer anvender til at vurdere børns modenhed i forbindelse med retssager, konkluderes det, at børn under 15 år efter psykologernes vurdering har vanskeligt ved at forstå juridiske problemstillinger, og at deres dømmekraft og evne til problemløsning er ringe. (Bet. 1508/2009, s. 661-662). Efter lovforslaget er der intet om, at der skal foretages en vurdering af den 14åriges modenhed – hvilket betyder, at en 14årig efter lovforslaget ikke alene er ringere stillet end han har været de sidste 80 år – vi skal faktisk helt tilbage til 1866 for at finde en dårligere retsbeskyttelse for 14årige, der har begået kriminalitet.

Endelig omtaler lovforslaget en række ”konsekvensændringer” i anden lovgivning. De viser sig dog alle at have at gøre med ændringen af den kriminelle lavalder.

Andre bestemmelser i lovgivningen, der ligesom den kriminelle lavalder er indført efter en vurdering af børns modenhed, fastholdes på 15 år. Lovforslaget nævner et enkelt eksempel: 15 års grænsen i forbindelse med seksuelle forhold. Det nævnes, at dette betyder, at to 14årige, der frivilligt har samleje, begge vil kunne straffes. Dette vil dog kunne klares med tiltalefrafald, tilføjes det beroligende. Det er naturligvis rigtigt. Faktum er dog, at de begår en forbrydelse – og det gør de faktisk, bare de udveksler et kys (af seksuel karakter)

Østergade 1, 1. sal
1100 København K
Mandag - fredag kl. 10-14

Tlf.: 33 15 30 70
Mail og hjemmeside:
post@retssikkerheds-fonden.dk
www.retssikkerheds-fonden.dk

Dato: 8.02.2010
Navn: ls
Side 4 af 7

Fondens bestyrelse:

Prof.dr.jur. (formand), Ole Espersen ●
Prof.lic.jur., Vagn Greve ●
Advokat (H), Christian Harlang ●
Fhv. landsdommer Holger Kallehauge ●
Cand.mag., lic.jur., Preben Wilhjelmsen ●

Medlemmer af Forum for retssikkerhed:

Prof.lic.jur., Lennart Lynge Andersen ●
Tidl. direktør for Folketinget,
Ole Stig Andersen ●
Advokat (H), Jørgen Ballhausen ●
Prof. dr.jur., Flemming Balvig ●
Landsdommer,
Hans Henrik Brydensholt ●
Lektor ph.d., Thomas Elholm ●
Advokat (H), Bjørn Elmquist ●
Fængselsinspektør,
Hans Jørgen Engbo ●
Prof.dr.jur. (formand), Ole Espersen ●
Seniorrådgiver, Jørgen Estrup ●
Prof.lic.jur., Vagn Greve ●
Prof.dr.jur., Jens Vedsted Hansen ●
Advokat (H), Christian Harlang ●
Prof.dr.phil., Hans Hertel ●
Biskop, Kjeld Holm ●
Prof.dr.med., Niels Hoiby ●
Advokat (H), Thorkild Høyer ●
Dr.med., Torben Ishøy ●
Prof., Claus Haagen Jensen ●
Fhv. landsdommer,
Holger Kallehauge ●
Fhv. højesteretsdommer Hans Kardel ●
Prof., Ole Krarup ●
Fhv. byretspræsident, Claus Larsen ●
Advokat (H), Helle Lokdam ●
Prof.dr.phil., Anker Brink Lund ●
Prof., Brian Patrick McGuire ●
Prof.dr.jur., Peter Pagh ●
Cand.jur., Ulrich Horst Petersen ●
Fhv. højesteretspræsident,
Niels Pontoppidan ●
Seniorkonsulent cand.jur.,
Lars Adam Rehof ●
Speciallæge, Bente Rich ●
Juridisk rådgiver cand.jur.,
Therese Rytter ●
Lektor ph.d., Jens Elo Rytter ●
Statsautoriseret revisor,
Lars Skovgaard-Sørensen ●
Journalist, cand.jur., Poul Smidt ●
Prof.dr.jur., Eva Smith ●
Advokat, Sune Skadegaard Thorsen ●
Advokat, Tyge Trier ●
Prof., Per Ole Träskmann ●
Advokat, Fritz Videbech ●
Cand.mag., lic.jur., Preben Wilhjelmsen ●
Specialkonsulent,
Mandana Zarrehparvar ●

Fondens formål:

Retssikkerhedsfonden er almennyttig. Dens formål er at fremme viden om samt forståelse og respekt for retsstatsprincippernes betydning for den demokratiske stat. Dette skal ske blandt andet ved at støtte og inspirere til forskning og formidling, afholdelse af seminarer m.v.

Der er i fondens regi etableret et "Forum for retssikkerhed", hvori der udveksles erfaringer vedrørende udviklinger inden for aktuelle retssikkerhedsområder.

Der søges tilrettelagt en indsats på forskellige områder blandt andet ved udarbejdelse af beskrivelser af udviklingen og diskussioner om dens mulige implikationer for væsentlige retssikkerhedsspørgsmål. Såvel Forum for retssikkerhed som Retssikkerhedsfonden kan tage aktuelle emner op med politikere og myndigheder.

■ Forum for retssikkerhed

Derimod gør lovforslaget intet forsøg på at forklare, at en 14årig er voksen nok til at tage ansvaret for sin kriminalitet – men ikke voksen nok til at tage ansvaret for et seksuelt forhold til en jævnaldrende.

Heller ikke retsplejelovens § 183, stk. 3, hvorefter retten bestemmer, hvordan og ved hvem afhøring af børn under 15 år skal ske eller politilovens, §12, stk. 2 og 3, om politiets administrative frihedsberøvelse af børn under 15 år foreslås ændret.

Det samme gælder værgemålsloven. Man skal altså fortsat være fyldt 15 år, før man skal spørges til råds i vigtige anliggender, der berører en selv, eller før man kan råde over det, man har tjent ved eget arbejde eller fået i gave.

Der er ikke nogen forklaring på denne partielle modenhed, der gør barnet ansvarligt for kriminalitet samtidigt med, at det i andre henseender ikke anses for ansvarligt. Det hedder blot. ”justitsministeriet har ikke fundet grundlag for at foreslå ændringer...

Endelig konklusion

Retssikkerhedsfonden kan sammenfatte sine bemærkninger således:

Regeringen angiver selv, at baggrunden for at have en kriminel lavalder er hensynet til, at et barn bør have den fornødne modenhed, før det er forsvarligt at anvende strafferetlige sanktioner

- regeringen forklarer ikke, hvorfor denne modenhed indtræder tidligere i 2010 end den gjorde i 1930

- regeringen fastholder 15-års grænsen i en række andre lovgivningsbestemmelser, der også er begrundet i barnets modenhed

Der mangler således logik og konsekvens i lovforslaget.

Regeringen erkender, at de sanktioner, domstolene vil anvende over for 14årige i vidt omfang er de samme tiltag, som de sociale myndigheder anvender i dag. Regeringen tager ikke stilling til Ungdomskommissionens advarsler om, at resultatet af ”retliggørelsen” kan blive forøget kriminalitet.

Det kan konstateres, at lovforslaget ikke behandler den manglende kriminalpræventive effekt af lovforslaget.

Endelig kan det konstateres, at hvis lovforslaget vedtages, vil 14årige have en ringere retsstilling, end de har haft i Danmark de sidste 150 år.

Østergade 1, 1. sal
1100 København K
Mandag - fredag kl. 10-14

Tlf.: 33 15 30 70
Mail og hjemmeside:
post@retssikkerheds-fonden.dk
www.retssikkerheds-fonden.dk

Dato: 8.02.2010
Navn: ls
Side 5 af 7

Fondens bestyrelse:

Prof.dr.jur. (formand), Ole Espersen ●
Prof.lic.jur., Vagn Greve ●
Advokat (H), Christian Harlang ●
Fhv. landsdommer Holger Kallehauge ●
Cand.mag., lic.jur., Preben Wilhjelmsen ●

Medlemmer af Forum for retssikkerhed:

Prof.lic.jur., Lennart Lynge Andersen ●
Titl. direktør for Folketinget,
Ole Stig Andersen ●
Advokat (H), Jørgen Ballhausen ●
Prof. dr.jur., Flemming Balvig ●
Landsdommer,
Hans Henrik Brydensholt ●
Lektor ph.d., Thomas Elholm ●
Advokat (H), Bjørn Elmquist ●
Fængselsinspektør,
Hans Jørgen Engbo ●
Prof.dr.jur. (formand), Ole Espersen ●
Seniorrådgiver, Jørgen Estrup ●
Prof.lic.jur., Vagn Greve ●
Prof.dr.jur., Jens Vedsted Hansen ●
Advokat (H), Christian Harlang ●
Prof.dr.phil., Hans Hertel ●
Biskop, Kjeld Holm ●
Prof.dr.med., Niels Hoiby ●
Advokat (H), Thorkild Høyer ●
Dr.med., Torben Ishøy ●
Prof., Claus Haagen Jensen ●
Fhv. landsdommer,
Holger Kallehauge ●
Fhv. højesteretsdommer Hans Kardel ●
Prof., Ole Krarup ●
Fhv. byretspræsident, Claus Larsen ●
Advokat (H), Helle Lokdam ●
Prof.dr.phil., Anker Brink Lund ●
Prof., Brian Patrick McGuire ●
Prof.dr.jur., Peter Pagh ●
Cand.jur., Ulrich Horst Petersen ●
Fhv. højesteretspræsident,
Niels Pontoppidan ●
Seniorkonsulent cand.jur.,
Lars Adam Rehof ●
Speciallæge, Bente Rich ●
Juridisk rådgiver cand.jur.,
Therese Rytter ●
Lektor ph.d., Jens Elo Rytter ●
Statsautoriseret revisor,
Lars Skovgaard-Sørensen ●
Journalist, cand.jur., Poul Smidt ●
Prof.dr.jur., Eva Smith ●
Advokat, Sune Skadegaard Thorsen ●
Advokat, Tyge Trier ●
Prof., Per Ole Tråskmann ●
Advokat, Fritz Videbech ●
Cand.mag., lic.jur., Preben Wilhjelmsen ●
Specialkonsulent,
Mandana Zarrehparvar ●

Fondens formål:

Retssikkerhedsfonden er almenyttig. Dens formål er at fremme viden om samt forståelse og respekt for retsstatsprincippernes betydning for den demokratiske stat. Dette skal ske blandt andet ved at støtte og inspirere til forskning og formidling, afholdelse af seminarer m.v.

Der er i fondens regi etableret et "Forum for retssikkerhed", hvori der udveksles erfaringer vedrørende udviklinger inden for aktuelle retssikkerhedsområder.

Der søges tilrettelagt en indsats på forskellige områder blandt andet ved udarbejdelse af beskrivelser af udviklingen og diskussioner om dens mulige implikationer for væsentlige retssikkerhedsspørgsmål. Såvel Forum for retssikkerhed som Retssikkerhedsfonden kan tage aktuelle emner op med politikere og myndigheder.

■ Forum for retssikkerhed

På denne baggrund må Retssikkerhedsfonden på det skarpeste fraråde at gennemføre dette lovforslag.

3. Skærpelse af straffen for medvirken til kriminalitet begået af børn under den kriminelle lavalder.

Retssikkerhedsfonden har ingen bemærkninger til dette forslag

4. Forhøjelse af strafmaksimum for forbrydelser begået af personer under 18 år.

Efter straffelovens § 33, stk. 3 må straffen for en kriminel handling ikke overstige 8 år for en gerningsmand, der ikke var fyldt 18 år, da den kriminelle handling blev udført.

Allerede da bestemmelsen blev indført for 80 år siden, var det den almindelige opfattelse, at det af hensyn til den pågældendes fremtidige udvikling vil være særligt betænkeligt at anvende meget langvarige fængselsstraffe over for så unge personer., hvilket fremgår af forarbejderne til Straffeloven af 1930.

Det fremhæves i bemærkningerne til dette lovforslag, at straffelovens § 82, nr. 1, hvorefter ung alder i almindelighed bør indgå som en formildende omstændighed ved straffastsættelsen ikke foreslås ændret, hvorfor den nye bestemmelse kun vil have praktisk betydning i tilfælde af meget grov kriminalitet.

I disse tilfælde finder man, at retshåndhævelsessenssyn i konkrete tilfælde bør veje tungere end hensynet til en ung gerningsmand.

Retssikkerhedsfonden skal hertil bemærke, at uanset grovheden vil den dømte fortsat være et meget ungt menneske, hvorfor hans handlinger efter retssikkerhedsfondens opfattelse må bedømmes mildere end f.eks. en 40-årig, der begår samme forbrydelse. Dette synspunkt anføres også af Ungdomskommissionens flertal.

Regeringen foreslår, at den kriminelle lavalder sættes ned til 14 år. Der kan altså være tale om en gerningsmand, der går i 7-8 klasse i folkeskolen. For et barn i den alder – ligesom for lidt ældre – er 8 år under alle omstændigheder en uoverskuelig lang årrække. Udover hensynet til hans mere begrænsede ansvar for egne handlinger vil en dom på mere end 8 års fængsel også betyde, at han mister sin ungdom. Og dermed en del af livet,

Østergade 1, 1. sal
1100 København K
Mandag - fredag kl. 10-14

Tlf.: 33 15 30 70
Mail og hjemmeside:
post@retssikkerheds-fonden.dk
www.retssikkerheds-fonden.dk

Dato: 8.02.2010
Navn: ls
Side 6 af 7

Fondens bestyrelse:

Prof.dr.jur. (formand), Ole Espersen ●
Prof.lic.jur., Vagn Greve ●
Advokat (H), Christian Harlang ●
Fhv. landsdommer Holger Kallehauge ●
Cand.mag., lic.jur., Preben Wilhjelm ●

Medlemmer af Forum for retssikkerhed:

Prof.lic.jur., Lennart Lynge Andersen ●
Tidl. direktør for Folketinget,
Ole Stig Andersen ●
Advokat (H), Jørgen Ballhausen ●
Prof. dr.jur., Flemming Balvig ●
Landsdommer,
Hans Henrik Brydensholt ●
Lektor ph.d., Thomas Elholm ●
Advokat (H), Bjørn Elmquist ●
Fængselsinspektør,
Hans Jørgen Engbo ●
Prof.dr.jur. (formand), Ole Espersen ●
Seniorrådgiver, Jørgen Estrup ●
Prof.lic.jur., Vagn Greve ●
Prof.dr.jur., Jens Vedsted Hansen ●
Advokat (H), Christian Harlang ●
Prof.dr.phil., Hans Hertel ●
Biskop, Kjeld Holm ●
Prof.dr.med., Niels Hoiby ●
Advokat (H), Thorkild Høyer ●
Dr.med., Torben Ishøy ●
Prof., Claus Haagen Jensen ●
Fhv. landsdommer,
Holger Kallehauge ●
Fhv. højesteretsdommer Hans Kardel ●
Prof., Ole Krarup ●
Fhv. byretspræsident, Claus Larsen ●
Advokat (H), Helle Lokdam ●
Prof.dr.phil., Anker Brink Lund ●
Prof., Brian Patrick McGuire ●
Prof.dr.jur., Peter Pagh ●
Cand.jur., Ulrich Horst Petersen ●
Fhv. højesteretspræsident,
Niels Pontoppidan ●
Seniorkonsulent cand.jur.,
Lars Adam Rehof ●
Speciallæge, Bente Rich ●
Juridisk rådgiver cand.jur.,
Therese Rytter ●
Lektor ph.d., Jens Elo Rytter ●
Statsautoriseret revisor,
Lars Skovgaard-Sørensen ●
Journalist, cand.jur., Poul Smidt ●
Prof.dr.jur., Eva Smith ●
Advokat, Sune Skadegaard Thorsen ●
Advokat, Tyge Trier ●
Prof., Per Ole Tråskmann ●
Advokat, Fritz Videbech ●
Cand.mag., lic.jur., Preben Wilhjelm ●
Specialkonsulent,
Mandana Zarrehparvar ●

Fondens formål:

Retssikkerhedsfonden er almennyttig. Dens formål er at fremme viden om samt forståelse og respekt for retsstatsprincippernes betydning for den demokratiske stat. Dette skal ske blandt andet ved at støtte og inspirere til forskning og formidling, afholdelse af seminarer m.v.

Der er i fondens regi etableret et "Forum for retssikkerhed", hvori der udveksles erfaringer vedrørende udviklinger inden for aktuelle retssikkerhedsområder.

Der søges tilrettelagt en indsats på forskellige områder blandt andet ved udarbejdelse af beskrivelser af udviklingen og diskussioner om dens mulige implikationer for væsentlige retssikkerhedsspørgsmål. Såvel Forum for retssikkerhed som Retssikkerhedsfonden kan tage aktuelle emner op med politikere og myndigheder.

Retssikkerhedsfonden

■ Forum for retssikkerhed

som for de fleste mennesker er af afgørende betydning. Det er også en alder, hvor de fleste er meget påvirkelige – på godt og ondt.

”Retshåndhævelsessensyn” er under alle omstændigheder en meget ukonkret størrelse, og derfor har hidtidig lovgivning valgt at sætte en øvre grænse ud fra hensynet til ganske unge mennesker, der har livet foran sig.

Retssikkerhedsfonden skal på denne baggrund tilslutte sig Ungdomskommissionens flertal og fraråde, at 8 års grænsen ophæves.

Med venlig hilsen

Ole Espersen
Formand

Østergade 1, 1. sal
1100 København K
Mandag - fredag kl. 10-14

Tlf.: 33 15 30 70
Mail og hjemmeside:
post@retssikkerheds-fonden.dk
www.retssikkerheds-fonden.dk

Dato: 8.02.2010
Navn: ls
Side 7 af 7

Fondens bestyrelse:

- Prof.dr.jur. (formand), Ole Espersen ●
- Prof.lic.jur., Vagn Greve ●
- Advokat (H), Christian Harlang ●
- Fhv. landsdommer Holger Kallehauge ●
- Cand.mag., lic.jur., Preben Wilhelm ●

Medlemmer af Forum for retssikkerhed:

- Prof.lic.jur., Lennart Lynge Andersen ●
- Tidl. direktør for Folketinget, Ole Stig Andersen ●
- Advokat (H), Jørgen Ballhausen ●
- Prof. dr.jur., Flemming Balvig ●
- Landsdommer, Hans Henrik Brydensholt ●
- Lektor ph.d., Thomas Elholm ●
- Advokat (H), Bjørn Elmquist ●
- Fængselsinspektør, Hans Jørgen Engbo ●
- Prof.dr.jur. (formand), Ole Espersen ●
- Seniorrådgiver, Jørgen Estrup ●
- Prof.lic.jur., Vagn Greve ●
- Prof.dr.jur., Jens Vedsted Hansen ●
- Advokat (H), Christian Harlang ●
- Prof.dr.phil., Hans Hertel ●
- Biskop, Kjeld Holm ●
- Prof.dr.med., Niels Høiby ●
- Advokat (H), Thorkild Høyer ●
- Dr.med., Torben Ishøy ●
- Prof., Claus Haagen Jensen ●
- Fhv. landsdommer, Holger Kallehauge ●
- Fhv. højesteretsdommer Hans Kardel ●
- Prof., Ole Krarup ●
- Fhv. byretspræsident, Claus Larsen ●
- Advokat (H), Helle Lokdam ●
- Prof.dr.phil., Anker Brink Lund ●
- Prof., Brian Patrick McGuire ●
- Prof.dr.jur., Peter Pagh ●
- Cand.jur., Ulrich Horst Petersen ●
- Fhv. højesteretspræsident, Niels Pontoppidan ●
- Seniorkonsulent cand.jur., Lars Adam Rehof ●
- Speciallæge, Bente Rich ●
- Juridisk rådgiver cand.jur., Therese Rytter ●
- Lektor ph.d., Jens Elo Rytter ●
- Statsautoriseret revisor, Lars Skovgaard-Sørensen ●
- Journalist, cand.jur., Poul Smidt ●
- Prof.dr.jur., Eva Smith ●
- Advokat, Sune Skadegaard Thorsen ●
- Advokat, Tyge Trier ●
- Prof., Per Ole Träskmann ●
- Advokat, Fritz Videbech ●
- Cand.mag., lic.jur., Preben Wilhelm ●
- Specialkonsulent, Mandana Zarrehparvar ●

Fondens formål:

Retssikkerhedsfonden er almenyttig. Dens formål er at fremme viden om samt forståelse og respekt for retsstatsprincippernes betydning for den demokratiske stat. Dette skal ske blandt andet ved at støtte og inspirere til forskning og formidling, afholdelse af seminarer m.v.

Der er i fondens regi etableret et "Forum for retssikkerhed", hvori der udveksles erfaringer vedrørende udviklinger inden for aktuelle retssikkerhedsområder.

Der søges tilrettelagt en indsats på forskellige områder blandt andet ved udarbejdelse af beskrivelser af udviklingen og diskussioner om dens mulige implikationer for væsentlige retssikkerhedsspørgsmål. Såvel Forum for retssikkerhed som Retssikkerhedsfonden kan tage aktuelle emner op med politikere og myndigheder.